

[Preben Lange]

erkender, at vi i disse opbygningsår har stort behov for tilkaldt arbejdskraft på forskellige niveauer. Vi vil gerne behandle de tilkaldte organisationer ordentligt, men vi må samtidig gøre det klart, at det grønlandske samfund ikke har råd til at forgylde de tilkaldte, ligesom vi politisk har den målsætning løbende at reducere lønforskellene i Grønland.

Et andet aktuelt emne, som kommer op her i tinget i nær fremtid, er debatten om statens salg af kryolitaktierne, som socialdemokratiet har forlangt behandlet her i salen. Jeg vil gerne benytte lejligheden til at sige tak til socialdemokratiet herfor. Ellers havde de grønlandske partier ikke fået lejlighed til at fremsætte deres betragtninger om anvendelsen af det forventede provenu af salget. Jeg vil vente med at fremsætte mit partis konkrete tanker om denne sag til Kryolitdebatten; dog er der én ting, jeg finder det påtrængende at sige allerede nu. Ministeren for Grønland har i sit aktstykke til finansudvalget fremsat forslag om at afsætte 50 mill. kr. til specielle grønlandske formål. Det er ikke nogen hemmelighed, at vi betragter dette beløb som en hån og den foreslåede anvendelse som lapperier inden for de statsområder, som regeringen har udsultet de seneste år.

Det eneste nye er ministerens forslag om oprettelse af et polarinstitut i Danmark, og det er heller ingen hemmelighed, at vi ikke bryder os om denne idé. Dels er vi selv i gang med at udvikle videnskabelige institutioner i Grønland, dels er polarinstituttanken i første omgang ført frem uden nogen som helst reel kommunikation mellem ministeren og landsstyret. I den forbindelse vil jeg gerne gøre det klart, at den tid, hvor videnskabsmænd rendte rundt i Grønland og målte eskimokranier, definitivt er forbi. Vi ønsker absolut at bidrage til gode vilkår for forskningen, men vi kan ikke tolerere, at vi og vort land blot er objekter.

Der har været megen debat i medierne om diskussionerne vedrørende etableringen af den amerikanske base i Thule i begyndelsen af 1950'erne. Hjemmestyret finder ikke, at der er juridisk eller moralsk grund til at bebrejde hverken den danske eller den amerikanske regering for disse dispositioner, som skete i lyset af den tids verdenspolitiske situation. Men vi finder det samtidig helt legitimt nu at gøre opmærksom på, at vi mener, at lokal-samfundet bør have mere direkte økonomisk

gavn af basens tilstedeværelse, således som det er tilfældet i alle de andre lande, hvor USA eller NATO har baser. Landsstyret har derfor foreslået, at der etableres en amerikansk finansieret fond, hvis årlige afkast kommer den lokale befolkning til gode. Der er netop indledt forhandlinger mellem den danske regering og landsstyret herom, og jeg har stor tillid til, at der er vilje til at finde en for alle parter tilfredsstillende løsning.

På det internationale område har det i øvrigt glædet mig som parlamentariker, at der i september 1985 i Nuuk blev stiftet et Vestnordens parlamentariske Samarbejdsråd. Dette nye organ er oprettet inden for rammerne af Nordisk Råd som udtryk for, at det nordatlantiske område af Norden har specielle levevilkår, og jeg har stor tiltro til, at dette nye organ vil være med til at styrke det nordiske samarbejde.

Jeg vil også gerne nævne, at samarbejdet med vore stammefrønder i Canada og Alaska fortsat udvikler sig godt i Inuit Circumpolar Conference's regie, som på mange måder minder om samarbejdet i Nordisk Råd.

Til sidst vil jeg takke statsministeren, fordi han i sin åbningstale ikke beskæftigede sig med Grønland. For at undgå misforståelser vil jeg gerne slå fast, at mit parti ser dette som en anerkendelse fra regeringens side af, at Grønlands hjemmestyre er i stand til at varetage Grønlands videre politiske anliggender.

(Kort bemærkning).

Steenholdt (Grøn.):

Jeg bemærkede i hr. Preben Langes indlæg nogle udtalelser i forbindelse med den tilkaldte arbejdskraft, skal vi sige, fra Danmark. Jeg vil gerne minde ham om, at vi aldrig før i hele Grønlands historie har haft så mange udsendte i Grønland som i siumutlandsstyrets regeringstid, og det er derfor, man også skal behandle de tilkaldte ordentligt; hvis man ser bort fra det, kan man ikke klare sig. Og jeg vil endnu en gang minde ham om, at det kun er 2 år siden, at siumutregeringen indførte ringere uddannelse for skolelærerne i Grønland, 2 års ringere uddannelse. Vi har gjort opmærksom på, at hvis man skal have den grønlandske arbejdskraft i Grønland, så skal man også uddanne grønlanderne tilstrækkeligt. Vi har allerede